

OMUL DIN LUMEA GLOBALIZATĂ, ÎN PARCURSUL SĂU DINSPRE CONDIȚIA DE RESURSĂ CĂTRE CONDIȚIA DE DESTINAȚIE

THE MAN IN THE GLOBALIZED WORLD, IN THE TRANSITION FROM RESOURCE TO DESTINATION

Prof.dr.ing.,ec. Ioan ABRUDAN
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

A devenit un truism ideea că omul este, direct sau mijlocit, sursă și destinație a tuturor activităților din societatea umană. La începuturile omenirii, acest proces circular era foarte evident. În Evul Mediu vorbeam chiar de „economie naturală închisă”. Acest concept limita interacțiunile economice dintre oameni promovând, oarecum, sintagma „fiecare are doar ceea ce produce el însuși”. În vremurile moderne, cu toții producem ceva și câpătăm altceva. Cu alte cuvinte, fiecare dintre noi este dependent existențial, de ceilalți atât în ceea „ce dă” cât și în ceea „ce primește”. Evoluția societății umane a impus această conduită construind un standard de viață complex care obligă la interacționare pentru existență. Adică, pentru asigurarea elementelor necesare vieții în standardele actuale. În goană după creșterea productivității muncii, dar în consens și cu creșterea calității produselor, a apărut diviziunea muncii. Și, acest lucru, a fost relevat încă de la 1700, de Adam Smith, în cunoscutul exemplu cu manufactura de cuie. Ceea ce, poate, nu a fost atât de evident atunci este că a apărut necesitatea cooperării dintre oameni, a solidarității dintre participanții la procesul de muncă. S-au formulat, astfel, după opinia mea, germeii pentru conceptul care se numește, astăzi, cultură organizațională.

It has become commonplace the idea that man is, directly or mediately, the source and destination of all activities of human society. At the dawn of mankind, this circular process was very evident. In the Middle Ages we even spoke about “closed natural economy”. This concept defines the limitations of economic interactions between people, promoting somehow the phrase “each has only what he himself produces”. In modern times, all of us produce something and receive something else. In other words, each of us is existentially depending on others both as “giving” and as “receiving” are concerned. The evolution of human society has imposed such conduct by building a complex standard of living which requires interaction. That is, to provide the necessary elements of actual life standards. In pursuit of labor productivity growth, but also in line with an increased product quality, the division of labor emerged. And this was revealed since the 1700s, by Adam Smith in his famous example on the manufacture of nails. What perhaps was not so obvious then was the necessity of cooperation among people, the solidarity of the participants in the work process. Thus were created, in my opinion,

Pe traiectoria dintre sursă și destinație, s-a interpus, însă, un element elastic, cultivat de conceptul de diviziune a muncii. El funcționează ca și o „cutie neagră” din teoria sistemelor, în care legătura dintre intrări și ieșiri este necunoscută sau difuză. Acel loc în care furnizăm ceea ce facem și, de unde primim ceea ce ne este necesar, un fel de stoc universal, se numește „piață”. Pe „ramura” de „producător”, oamenii au primit denumirea de „resursă umană”, deși această titulatură este, încă, controversată. În sfârșit, din magazia în care este localizat stocul universal, se aude din când în când, o voce, ca și în peștera lui Platon, care comunică de ce este nevoie iar noi, producătorii, încercăm să ne compatibilizăm cu necesitățile anunțate și să ne creăm capabilitățile corespunzătoare. Poate că, această metaforă, ar reflecta cel mai bine condiția și starea resursei umane. Oricum, acel „depozit central” este constituit de noi pentru noi și aici ne înregistrăm și oferta și cererea. Chiar dacă, de-a lungul timpului, piața a fost mai întâi a producătorului și apoi a consumatorului, subiectul om a fost mereu prezent pentru că el, atunci ca și acum, „joacă” la ambele capete. Dacă ceea ce facem este bun, ne putem aștepta, în mod compensatoriu, să primim ceva bun, iar dacă ceea ce facem este rău, s-ar putea să fim în ipostaza, parafrazându-l pe Eminescu, „noi contra noastră”. Așa cum spunea și miliardarul american G. Soros, într-un alt context, lumea este reflexivă și calitatea pe care o furnizăm s-ar putea să o primim, cu un decalaj de timp, înapoi. Într-un fel sau altul, această filozofie se regăsește în toate ideologiile religioase sau laice ale lumii și ea sugerează că raportul omului cu lumea este similar raportului cu el însuși, lumea comportându-se ca și o oglindă în care fiecare își regăsește propriile manifestări. Nu vom scăpa niciodată de noi înșine și, dacă vrem să fie lumea mai bună, trebuie să începem acest demers chiar cu noi și cât mai repede.

În discuția de față, omul se găsește în ipostaza de producător. Până a deveni „resursă” în procesul de producție, el s-a numit „forță de muncă”, „personal”, iar Marx, în cunoscuta sa formulare, l-a numit „cel mai de preț capital”. Bill Gates, pe de altă parte, aprecia că oamenii reprezintă cea mai importantă resursă de la Microsoft și, avea dreptate. Este o stranie conciliere între socialism și capitalism

the seeds for the today concept of organizational culture.

On the path between source and destination however, a resilient element interposed, cultivated by the concept of division of labor. It works as a “black box” in the systems theory, in which the link between inputs and outputs is unknown or diffuse. That place where we provide what we do and from where we get what we need, a kind of universal stock, is called “market”. On the “branch” of “producers”, the people received the name of “human resources”, although this title is still controversial. Finally, from the depot in which the universal stock is located we occasionally hear a voice, as from Plato’s cave, which communicates what is required and we, the new producers, try to become compatible with these needs and create the appropriate capabilities. Perhaps this metaphor would best reflect the condition and status of human resources. However, the “central depot” is made by us, for us and here we enlist the supply and demand. Even if, over time, the market was first the producer’s and then the consumer’s the issue of “man” was always on discussion since he, then as now, “plays” at both ends. If what we do is good, we can expect, as compensation, to receive something good, and if we do wrong, we could be in the position, paraphrasing Mihai Eminescu, of “we against us”. As the American billionaire G. Soros said in another context, the world is reflexive and the quality we provide is the one we may receive, with a time lag. Somehow, this philosophy is found in all religious or secular ideologies in the world and it suggests that the relationship of man with the world is similar to the relation to himself, the world acting as a mirror in which everyone finds his own manifestations. We will never escape ourselves and if we want a better world, we must begin this process first with us, and quickly.

In the present discussion, man is in the state of manufacturer. To become “resource” in the production process, he was called “labor force”, “personnel”, and Marx, in his famous formulation, called him “the most precious asset”. Bill Gates, on the other hand, appreciated that people are the most important resource at Microsoft and he was right. It is a strange reconciliation between socialism and capitalism that gives greater weight to the statement

care dă o și mai mare greutate afirmației privind supremația resursei umane față de toate celelalte resurse de care dispune o organizație. Nu este surprinzător, pentru că, omul fiind observatorul, analistul și generatorul ierarhiilor, dintr-un instinct firesc, nu face altceva decât să-și revendice superioritatea față de celelalte lucruri care-l înconjoară.

Atunci când vorbim de resurse, suntem obligați să le raportăm la dualismul etern: cantitate, calitate.

În ceea ce privește „cantitatea” se apreciază că în 2050 vom fi cca. 9,15 mld. de oameni (A. Ghiciușcă, Lumea nr. 6/2010) față de cca. 7 mld din momentul actual. În mod ciudat, mai ales după apariția conceptului de dezvoltare durabilă, omenirea își vede viitorul prin stabilizarea populației ignorând principiul biblic „creșteți, înmulțiți-vă, cuceriți pământul și supuneți-l”. Este vorba, aici, de formularea unui principiu al progresului într-o manieră oarecum cantitativă. Au apărut, însă, calcule și speculații privind capacitatea Pământului de a hrăni toți locuitorii. La fel ca și în dualismul economic dintre venituri și costuri, avem în vedere, în această abordare, doar scăderea costurilor nu și creșterea veniturilor. Deci, se pornește de la situația prezentă fără să se imagineze un viitor în care să se majoreze chiar capacitatea planetei de a susține o populație mai mare. Adică, limităm creșterea și într-o parte și în cealaltă. Ce s-ar fi întâmplat dacă activam acest principiu în Evul Mediu? Cu siguranță nu am fi ajuns unde ne găsim astăzi. Cu alte cuvinte, nivelul de civilizație actual se datorează și creșterii populației care, desigur, în partea de consum, reprezintă un cost, dar în partea de dezvoltare, de venit, este un inestimabil tezaur. Unde este „pragul de rentabilitate”?

În anul 2050, conform previziunilor ONU, Europa, SUA, Canada, China, Japonia, Coreea de Sud ș.a. vor avea proporția populației de peste 60 de ani cuprinsă între 30% și 40% (A. Ghiciușcă, Lumea nr. 6/2010). Pe de altă parte, Germania, de exemplu, a fost un consumator constant de resursă umană tehnică înalt calificată și, la fel ca ea, toate țările dezvoltate au manifestat același interes. Iar, dacă Germania declara, în plină criză economică (2010), prin vocea cancelarului care, la rândul său, prelua discursul președintelui Camerei de Comerț și Industrie a Germaniei, că are nevoie „urgentă” de

on the primacy of human resource over all other resources available in the organization. It is not surprising, because, man being the observer, the analyst and hierarchy generator, within a natural instinct, he does nothing but to claim his superiority over the other things that surround him.

When speaking of resources, we are forced to relate to the eternal dualism: quantity, quality.

Regarding “quantity”, it is estimated that in 2050 we will be about 9.15 billion people (A. Ghiciușcă, Lumea nr. 6/2010) compared with approx. 7 billion at this moment. Strangely, especially after the emergence of the concept of sustainable development, humanity sees its future by population stabilization ignoring the biblical principle “Be fruitful and multiply, conquer the earth and subdue it”. This is about the formulation of a principle of progress in a somewhat quantitative manner. There are, however, calculations and speculations on the earth’s capacity to feed all the people. Just as in the economic dualism between revenues and costs, we have in mind, in this approach, only the decrease of costs and not the increase of revenue. Therefore, they start from the present situation without taking into consideration a future with the increase of the planet’s ability to support a larger population. That is we limit the growth at both ends. What would have happened if we activated this principle in the Middle Ages? Surely we would have not reached where we are today. In other words, the current civilization is due to population growth, which of course, as far as consumption is concerned, is a cost, but when talking of development, of income, it is a priceless treasure. Where is the “break even”?

In 2050, according to UNO projections, Europe, USA, Canada, China, Japan, South Korea etc. will have a proportion of the population of over 60 years between 30% and 40% (A. Ghiciușcă, Lumea nr. 6/2010). On the other hand, Germany, for example, was a constant consumer of highly qualified technical human resources and, as Germany, all the developed countries have shown the same interest. And if Germany declared, at the peak of the economic crisis (2010), through the voice of the Chancellor who took over the speech of the President of the Chamber of Commerce and Industry of Germany, that it “urgently” needed

400000 de ingineri și muncitori calificați, (HotNews.ro, 17.10.2010) cum se poate compatibiliza această situație cu stabilizarea populației? Oricum, aici este ceva contradictoriu. Eu cred, că și imigrația este un fel de leasing în resursa umană. De fapt, întregul proces de globalizare este argumentat de accesul la resurse, iar resursele reprezintă, în sens larg, inclusiv resursa umană în dubla ei ipostază de producător și piață de desfacere. Cu cât „stocul universal”, despre care vorbeam în metafora de la început, este mai diversificat și mai voluminos, soluțiile de complementaritate sunt mai numeroase și mai adecvate situațiilor realității. Și mai este ceva: cine are acces la „stocul universal”? Nu cred că România a dorit globalizarea. Cum spunea Ignacio Ramonet, în 2000, în „Le monde diplomatique”: „Mondializarea nu vizează atât cucerirea țărilor cât a piețelor”. Se poate crede că, de exemplu, Somalia este foarte interesată de globalizare? Un ideolog al lumii globalizate, J. Attali, formula aceeași idee în cartea sa „O scurtă istorie a viitorului” scrisă în 2006. Iată cuvintele sale: „Piața va deveni singura lege recunoscută în lume. Un sistem de putere a cărui structură rămâne evazivă, dar al cărui scop este global”. (Lumea, nr. 1/2013).

Ar trebui să observăm, cum remarcă și sud-coreeanul H-J. Chang, într-o foarte interesantă carte cu titlul „Samaritenii cei răi” (Editura Polirom, 2012) că, în fapt, globalizarea, desființând taxe vamale și alte măsuri protecționiste, conservă ierarhia economică actuală și drenează resursele, inclusiv cele umane, către liderii actuali ai dezvoltării.

Chiar și Papa Benedict al XVI-lea, în prima sa enciclică socială, publicată în 07.07.2009, se manifesta ca susținător al generării unei „reale autorități politice mondiale” care să gestioneze procesul globalizării (Lumea, nr. 6/2013). Deși, înaintea sa, un alt papă, Ioan Paul al II-lea se exprimase într-o predică apostolică, în 28.01.1999, ceva mai prudent: „Dacă globalizarea este guvernată numai de legile pieței, aplicate pentru a-i favoriza pe cei puternici, consecințele nu pot fi decât negative” (Lumea, nr. 12/2013).

Personal, apreciez formularea lansată cândva de filozoful german Nietzsche care afirma: „Pentru noi, doar judecata estetică face legea”. Aș traduce

400,000 engineers and qualified workers (HotNews.ro, 17.10.2010) how can this situation become compatible with population stabilization? Anyway, something here is contradictory. I believe that immigration is also a kind of leasing in human resource. In fact, the whole process of globalization is supported by the access to resources, and resources also represent, broadly, the human resource in its twofold aspect: producer and market. The more diverse and voluminous is the “universal stock” of which we talked about in the initial metaphor, the more numerous and appropriate to reality are the complementary solutions. And one more thing: who has access to the “universal stock”? I do not think that Romania wanted globalization. As Ignacio Ramonet explained in 2000, “Le Monde diplomatique”: “Globalization does not aim at conquering countries but markets”. One may think that, for example, Somalia is very interested in globalization? A globalized world ideologist, J. Attali, formulated this same idea in his book “A Brief History of the Future”, written in 2006. Here are his words: “The market will become the only law recognized in the world. A power system whose structure remains elusive, but whose goal is global”. (Lumea nr. 1/2013).

We should note, as did the South Korean H-J. Chang, in a very interesting book called “The Bad Samaritans” (Polirom, 2012) that, in fact, globalization, abolishing customs duties and other protectionist measures, preserves the current economic hierarchy and drains resources, including human resources, towards the leaders of the existing development.

Even Pope Benedict XVI, during his first social encyclical, published in 07.07.2009, manifested himself as a supporter of generating a “true world political authority” to manage the process of globalization (Lumea nr. 6/2013). Although, prior to him, another pope, John Paul II expressed more cautiously in an apostolic preaching in 28/01/1999: “If globalization is governed only by the laws of the market, applied to favor the strong, the consequences can only be negative” (Lumea nr. 12/2013).

Personally, I appreciate the wording once launched by the German philosopher Nietzsche: “For us, only the aesthetic judgment makes the

această expresie prin faptul că nu ne interesează adevărul sau binele, ci doar ceea ce „arată bine” și „merge la public”. Poate cineva combate, cu argumente, desolidarizarea practicilor manageriale de aceste deziderate? S-ar putea, oare, marca, acum, momentul de substituție a rațiunii de către emoție?

În ceea ce privește „calitatea” resursei umane, trebuie pornit de la atributul de diversitate care definește societatea umană. A fost un mare succes al civilizației că a reușit să adune această diversitate și „să o toarne” în forme sociale oarecum bine conturate. Dar, mai există ceva care a facilitat acest demers și anume că, dacă lumea este diversă, ea este în același timp complementară și, deci, la forța centrifugă reprezentată de diversitate apare o forță centripetă care este complementaritatea și care conferă coerență grupărilor sociale. În acest sens, poate, putem aborda discuția privind conjuncția dintre caracteristicile înăscute de genul aptitudinilor și caracteristicile dobândite care s-ar asocia atitudinilor față de evenimentele curente ale realității. Aș îndrăzni să avansez ideea, că „jocul” dintre individ și societate este o ajustare a diversității în raport cu necesitățile de complementaritate. Să mai observăm că dezvoltarea și civilizația în general, au adus complexitate în activitățile umane. Este o complexitate care, ea însăși, generează necesitatea complementarității, aduce oamenii împreună pentru un anume scop și declanșează energia efectului sinergic. Dacă natura umană este infinită în potențial, în ceea ce privește manifestările concrete, ea este absolut finită, iar activitățile complexe sunt realizate de mai mulți oameni. Cu această înțelegere R.W. Emerson afirma: „Fiecare om ce-mi iese în cale îmi e superior într-o anumită privință. De aceea învăț de la fiecare trecător”. Aceasta este și semnificația proverbului românesc că de la fiecare poți învăța ceva. În urmă cu 17 ani, invitându-l pe cunoscutul actor Viorel Vișan, care deținea atunci funcția de director al Teatrului Național din Cluj, la o întâlnire cu studenții de la specializarea „Inginerie economică industrială”, aceasta spunea că ai ce să înveți și de la un prost: cum să nu fii(!?)

Până la urmă, dezvoltarea resursei umane înseamnă, cum arătam anterior, sincronizarea unicității umane, rezultată din diversitate, cu complementaritatea, adică, cu datoria fiecăruia.

law”. I would translate this expression in that we do not care either by truth or by good, but of what “looks good” and “goes public”. Can anyone argue against the dissociation of management practices from these goals? Could anyone mark now the moment when reason is replaced by emotion?

Regarding the “quality” of human resource, one must start from the attribute of diversity that defines human society. It was a large success of our civilization managing to gather this diversity and “pour it out” in rather well defined social forms. But there is something that has facilitated this approach, namely that if the world is diverse, it is both complementary and therefore the centrifugal force represented by diversity creates a centripetal force that gives coherence and complementarity to social groups. In this sense, perhaps we can approach the discussion of the conjunction of characteristics like innate abilities and acquired characteristics that would be associated with the attitude against the current events of reality. I would venture to advance the idea that the “game” between the individual and society is an adjustment of diversity related to the needs of complementarity. Let us note that development and civilization, in general, have brought complexity within human activities. It is a complexity that itself generates the need for complementarity, bringing people together for a purpose and triggering the energy of the synergistic effect. If human nature is potentially infinite, in respect of specific events, it is completely finite, and complex activities are carried out by the collaboration of more people. With this understanding R. W. Emerson said: “Every man that comes my way is my superior in some respect. Therefore I learn from every passerby”. This is also the meaning of the Romanian proverb saying that one may learn something from everyone. 17 years ago, inviting the famous actor Viorel Visan, who then held the position of director of the National Theatre in Cluj, at a meeting with the students of “Industrial Economic Engineering” he said one may learn something even from a fool: how not to become one (!?)

Eventually, human resource development means, as shown above, synchronizing the human uniqueness resulting from diversity, with complementarity, i.e. with everyone’s duty. Goethe

Goethe afirma, mai departe, că această datorie este „imperativul zilei”. În final, același Goethe, stabilea un referențial pentru poziționarea omului într-un câmp de utilitate: „încearcă să-ți faci datoria și-ți afli imediat valoarea”. Poate, este vorba, aici, și despre adaptabilitate care, de la Darwin încoace, a fost proclamată legea supraviețuirii.

Cred că, mai trebuie observat că, dacă oamenii au fost încadrați la categoria de resurse, atunci după cum am văzut, furnizorii de resurse au rămas, ca întotdeauna, aceiași, adică țările mai puțin dezvoltate. Nu găsesc nimic spectaculos în faptul că inginerii sau medicii din România își găsesc de lucru în țările dezvoltate ci, pare mai curios, faptul că pentru pregătirea acestora trebuie să plătească contribuabilul român. Iar, dacă în lume este nevoie de aceste profesii, atunci ar fi mai bine, poate, să pregătim forță de muncă străină, pe banii străinătății, așa cum am mai făcut cândva cu succes, adică atunci când eram în „Top 15” la numărul de studenți străini. De fapt, în 2002, cu ocazia conferinței internaționale referitoare la „Contribuția României la asigurarea securității și stabilității spațiului euroatlantic”, președintele Centrului european „George C. Marshall” pentru Studii de Securitate, Robert Kennedy, declara că o contribuție majoră pe care o poate aduce România la asigurarea stabilității spațiului euro-atlantic o constituie capitalul uman. La 12 ani după acest eveniment, aș putea exclama ca și Nicolae Steinhardt: „Acum am înțeles și eu”.

Cred, însă, că este și o recunoaștere, indirectă, a abilității noastre în pregătirea resursei umane pe care, în acest nou context, ar trebui să o valorificăm mai mult. Fără a face o pledoarie „pro-domo”, resursa umană necesară în această epocă este cea care are impact în dezvoltarea tehnologică acceptându-se, aproape în consens, că industrializarea înseamnă modernizare. Am spus, aproape în „consens” pentru că un istoric român (L. Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*, Humanitas, 1997), preocupat să demitizeze realitățile românești anterioare anului 1989, afirma că pregătirea unui mare număr de ingineri este „un mit comunist sovietic”, argumentând că, în numărul de absolvenți, doar 7% erau ingineri în Franța și Statele Unite, în timp ce, în Uniunea Sovietică, proporția era de 50%, iar în România de 66%. Din această situație, înclin să cred că „mitul” a fost

said, further, that this duty is the “imperative of the day”. Finally, the same Goethe established a referential for human positioning in a field of utility: “try to do your duty and you'll find your right value”. Perhaps he speaks of adaptability that, from Darwin onwards, was proclaimed as the law of survival.

I think we should also outline that if people were assigned to the category of resources, then as we have seen, resource providers remained, as always, the same, i.e. the less developed countries. I cannot find anything spectacular in the fact that engineers or doctors in Romania find work in more developed countries but it seems curious that their training is paid by the Romanian taxpayers. And if the world is in need of these professions, it would be better, perhaps, to train foreign labor with their money, as we successfully did once, that is when we were in the “Top 15” as number foreign students. In fact, in 2002, within the international conference on “Romania's contribution to the security and stability of the Euro-Atlantic Area”, the President of “George C. Marshall” European Centre for Security Studies, Robert Kennedy, said that a major contribution that can be brought by Romania to ensure the stability of the Euro-Atlantic area is human capital. 12 years after this event, I would exclaim as Nicolae Steinhardt did: “Now I understand!”

I think, however, it is also an indirect recognition of our ability to prepare human resources that, in this new context, we should capitalize more. Without a plea “pro domo”, the human resources needed in this era are those with an impact on technological development, accepting almost in consensus that industrialization means modernization. I said, almost in “consensus” since a Romanian historian (L. Boia, *History and Myth in Romanian Consciousness*, Humanitas, 1997), concerned to demystify the Romanian realities prior to 1989, said that the preparation of a large number of engineers is “a Soviet Communist myth”, arguing that within the number of graduates, only 7% were engineers in France and the United States, while in the Soviet Union, the proportion was of 50% and 66% in Romania. In this situation, I tend to believe that the “myth” was rather Romanian and it referred to development.

românesc și se referea la dezvoltare. Poate, de aceea, CIA punea, în deceniul 7 al secolului trecut, pe masa președintelui SUA, conform unor autori americani, date privind dezvoltarea a două țări ale lumii: Japonia și România. Este vorba de cartea autorilor americani J.F. Harrington și B.J. Courtney cu titlul „În spatele ușilor închise la București și Washington” din care s-au prezentat episoade în revista „Magazin istoric” din 1993. Raportul CIA despre care se făcea vorbire, era din 15 iulie 1963 și se referea la „progresul uimitor” pe care România l-a realizat în 1960-1962 în domeniul producției industriale. Poate, de aceea, inginerii noștri (de altfel, ca și medicii) și-au găsit locuri de muncă foarte bune în Occident și nu s-au îndreptat către est. Probabil că, potrivit opiniei conaționalului nostru, întreaga lume se îndreaptă spre comunism pentru că, altfel, nu s-ar putea explica „foamea” internațională de ingineri. Eu, însă, aș construi pe acest „mit” o „afacere” care să producă ingineri, dacă nu pentru România, în beneficiul României, tocmai pentru a valorifica un know-how recunoscut și de „prieteni” și de „dușmani”. Acest subiect a mai fost abordat în editorialele revistei și, cu siguranță, va fi o temă despre care se va mai vorbi mult în viitor.

În mod ciudat, ceea ce ne separă de nivelul numit „dezvoltare” sunt chiar cele 300 de milioane de tone de CO₂ pe care nu-i producem (sau nu-i mai producem) și-i valorificăm sub forma de certificate verzi. Poate, datorită acestei situații, România și Bulgaria au fost nominalizate „țările în curs de dezvoltare” ale Uniunii Europene și se pune tot mai des problema reindustrializării României. Acest declin industrial al României îl făcea pe dl. Cezar Mereuță să constate, la o conferință AGER din 2011, că : „Industria și producția mașinilor și echipamentelor au fost reduse «cu o brutalitate formidabilă»” (Adevărul, 24.11.2011). Probabil, am ajuns la acest nivel datorită „gargarismului” unor poeți, actori și scriitori care și-au imaginat că, dacă pot jongla cu cuvintele, pot elabora și strategii economice de dezvoltare. De fapt, unii dintre ei, și-au chiar rezolvat interesele personale trădând spiritul breslei și nu numai. Rămâne, și aici, valabilă logica din jurământul lui Hippocrates „de a nu face rău” sub nicio formă. Aceeași idee a fost prezentă, poate și mai aproape de sensul discuției noastre, în Biblie: „Să nu te iei după mulțime ca să faci rău; și

Perhaps, this explains why the CIA, in the 7th decade of the last century, put on the U.S. President’s desk, according to American authors, data on the development of two countries of the world: Japan and Romania. We find this in the book of the American authors J. F. Harrington and B. J. Courtney entitled “Behind closed doors in Bucharest and Washington” on which were some episodes presented in “Magazine of History” in 1993. The CIA report was from July 15th 1963 and referred to the “amazing progress” that Romania has made in 1960-1962 in the field of industrial production. Maybe that is why our engineers (and also the doctors) have found good jobs in the West and were not directed to the East. Perhaps, according to the opinion of our countryman, the whole world is moving towards communism because, otherwise, one might not explain the international “hunger” for engineers. I, however, would build on this “myth” a “business” to produce engineers, if not for Romania, in Romania’s benefit, in order to capitalize a know-how acknowledged by “friends” and “enemies”. This topic has been addressed in magazine editorials and certainly it will be a theme of which we will talk about more in the future. Strangely, what separates us from the so-called “development” are the 300 million tons of CO₂ that we produce not (or no longer produce) but harness as green certificates. Perhaps because of this situation, Romania and Bulgaria have been nominated “developing countries” of the European Union and they discuss more intensely on the problem of Romania’s re-industrialization. On Romania’s industrial decline Cezar Mereuță outlined, in an AGER conference in 2011, that: “The industry and the production of machinery and equipment were reduced with tremendous brutality” (Adevărul, 24.11.2011). Perhaps we have reached this level due to the “gargle” of poets, actors and writers who imagined that if one can juggle with words, one can also design economic development strategies. In fact, some of them have rather focused on their personal interests betraying the spirit of the guild. The logic of the Hippocratic Oath “to do no harm” in any way remains valid in this case. The same idea was present, perhaps closer to the purpose of our

la judecată să nu mărturisești de partea celor mulți ca să abați dreptatea”.

Oricum, pregătirea resursei umane trebuie să urmeze „imperativul zilei” cum spunea Goethe. Dacă acest imperativ este „istoria” atunci trebuie să facem istorici, dar dacă el este „dezvoltarea tehnologică”, atunci trebuie să facem ingineri. Și, acest lucru, se știe, și în SUA, și în Germania, și în China, și în Rusia, și în India ș.a.m.d. Este ceva mai rațional decât să ai 300000 de chelneri cu studii superioare, un sfert din personalul din hipermarketuri și 18000 de parcaje cu paznici cu studii superioare cum este în SUA. Aceștia, de altfel, fac parte din armata de cca. 34% a tinerilor din SUA între 24-29 de ani, absolvenți de universitate, care lucrează sub nivelul lor de pregătire. Ceva mai bine stau cei 17 milioane de absolvenți de universitate (2008) care lucrează doar part-time. (Cifre surprinzătoare despre universitățile americane, www.capital.ro, 29.12.2010). Sau, dacă un om dă 30000-40000 de dolari pe an pentru acest ideal, este problema lui și banii lui, dar este absolut diferit când discutăm de această destinație pentru banii statului, adică a contribuabililor. Pe de altă parte, să observăm că într-o lume concurențială, ca și cea în care trăim, pare mai eficient a lupta pentru o resursă foarte importantă, care este resursa umană, mult mai importantă chiar decât petrolul, gazele naturale sau alte resurse minerale din Afganistan, Irak, Iran, Siria, Libia ș.a. care au adus aceste țări într-o continuă stare de beligeranță. O luptă, deci, pentru resursa umană este oarecum justificată. Justificată, prin tendințele epocii nu prin principiile morale.

Pe acest fundal, trebuie interpretate atacurile susținute împotriva calității resursei umane din România și împotriva capacităților românești de a asigura calitatea ei. Urmările sunt politica demografică catastrofală și divisiunile privind calitatea învățământului românesc care, chiar și într-un evident declin, este, încă, comparabil cu cel occidental. Dar, conform legii tendinței către medie a lui Galton, într-un viitor apropiat, ne vom întâlni fiecare venind dintr-o altă parte a mediei.

În mod deliberat, am adus în discuție aceste subiecte pentru a argumenta ideea că problematica pregătirii și dezvoltării resursei umane este una complexă care poate fi abordată în foarte variate

discuții, în Biblie, “Thou shalt not follow a multitude to do evil; neither shalt thou speak in a cause to turn aside after a multitude to wrest judgment”.

However, human resource training should follow the “imperative of the day” as Goethe said. If this imperative is “history” then we need to produce historians, and if it is “technological development”, then we must produce engineers. And this is known in the U.S., Germany, China, Russia and India etc. It is more rational than to have 300,000 university graduated waiters, a quarter of the personnel in hypermarkets and 18,000 parking lots with university graduated guards as recorded in the USA. They, in fact, are part of the army of approx. 34% of U.S. youth between 24-29 years old, university graduates who are working below their level of training. In a slightly better situation are the 17 million university graduates (2008) working only part-time. (Surprising figures about American universities, www.capital.ro, 29.12.2010). If a man is willing to spend 30000-40000 dollars per year for this ideal, it is his decision and his money, but it is quite different when discussing the destination of state money, i.e. of taxpayers. On the other hand, we may note that in a competitive world, like the one we live in, it seems more effective to fight for a very important resource, which is human resource, more important even than the oil, gas or other mineral resources in Afghanistan, Iraq, Iran, Syria, Libya etc. that brought these countries in a constant state of warfare. A fight for human resources is somewhat justified. Justified by age trends and not by moral principles.

Against this background, one should interpret the sustained attacks against human resource quality in Romania and against the Romanian capabilities to ensure quality. The consequences are a catastrophic demographic policy and the diversions on Romanian education quality that, even if in an obvious decline, is still comparable to the West. But according to Galton’s law of tendency toward the mean, in a near future we will meet each coming from a different part of the mean.

Deliberately, we discussed these topics to argue the idea that the issue of human resource training and development is a complex one and can be addressed in very different registers and, as it

registre și, așa cum s-a întâmplat întotdeauna, este subjugată diferitelor categorii de interese. Din aceste motive, avem nevoie de abordări realiste în acest domeniu și, mai ales, avem nevoie de recăpătarea încrederii de sine și a demnității de cetățeni absolut normali ai acestei planete. Până la urmă, suntem cu toții diferiți și fiecare căutăm instinctual argumente pentru propria noastră unicitate. Dar, una este să vezi totul din perspectiva sclavului, și altceva, să vezi același lucru din perspectiva stăpânului. Pentru a materializa această schimbare de paradigmă, evreii Bibliei au trebuit să treacă prin calvarul Exodului. Pentru noi, românii, sunt simptomatice versurile imnului național asupra cărora ne-a atras atenția însăși un președinte american: „Deșteaptă-te române din somnul cel de moarte”. Din nefericire, „cântecul” care ni se administrează cotidian de mijloacele media, este cântec de sirenă, plătit pentru a ne adormi și a ne scoate din competiție. A-ți ignora împlinirile și a-ți exacerba deficiențele, este calea sigură care ne conduce către acest „obiectiv”. De 25 de ani exersăm logica lui Dănilă Prepeleac care a dat boii pentru un car, carul pe capră, capra pe găscă și gâsca pe o pungă goală. Am ajuns, în sfârșit, la punga goală și acum ne-am liniștit sau, poate, s-au liniștit cei care nu mai au ce „să cumpere” de la noi. Noi nu am învățat că orice realizare presupune un cost și de fiecare dată când primești ceva pierzi altceva, astfel încât orice progres, oricât ar părea de luminos, este relativ și orice eșec marchează, totuși, o speranță și un punct de plecare într-o nouă luptă. În toate cazurile, singura forță reală este puterea omului de a-și face bine lui însuși și, prin sine, și celorlalți. Și, când aceste lucruri sunt clarificate atunci există și motivație, și competență, și eficiență și eficacitate. De aceea, managementul resursei umane presupune activități complexe și, în același timp, fundamentale pentru viața organizației, iar resursa umană reprezintă punctul alfa și omega al activității organizației. Rămân la convingerea că pregătirea resursei umane, mai ales în zona inginerescă, este o oportunitate care poate contura chiar o soluție pentru scoaterea României din criză. Dacă România avea, în 1985, 16000 de studenți străini și o bună reputație în țările lumii a treia, în 2007, avea de-abia 9500 de studenți străini, din

has always happened, it is subjugated to different categories of interest. For these reasons, we need a realistic approach of this area and, even more, we need to restore the self-esteem and dignity of the citizens of this planet. Eventually, we are all different and are all instinctually seeking arguments in favor of our own uniqueness. But it is one thing to see this from the perspective of the slave, and it is quite different to see the same thing from the perspective of the owner. To materialize this paradigm shift, the Bible Jewish people had to go through the ordeal of Exodus. For us, Romanians, the lyrics of the national anthem are symptomatic and one of the American presidents insisted upon it: “Awake, you Romanian from the deadly sleep”. Unfortunately, the “song” that we are offered daily by the media, is the siren song paid to put us asleep and get us out of the competition. To ignore your achievements and exacerbate failures is the best way to lead us to this “objective”. For 25 years we have been practicing Danila Prepeleac’s logic: he gave his oxen for a carriage, the carriage for a goat, the goat for a goose and the goose for an empty bag. We finally reached the condition of the empty bag and we are now peaceful or perhaps are rather peaceful those who have nothing more to “buy” from us. We have not learned that every achievement comes at a cost and that you lose one thing every time you get another thing, so that any progress, no matter how seemingly bright, is in fact relative, and any failure is however, a hope and a starting point in a new battle. In all cases, the only real power is the power of man to do better for himself, for others and by himself. And when these things are clarified one also finds motivation, and competence, and efficiency and effectiveness. Therefore, human resource management involves complex activities, and fundamental to organizational life, and human resources represent the alpha and omega of business organization. I still believe that human resource training, especially within engineering, is an opportunity that can even shape a solution for putting Romania out of the crisis. If Romania had, in 1985, 16,000 foreign students and a good reputation in third world countries, in 2007, it had just 9,500 foreign students, of which 4500 from Moldova. It seems unusual that instead of

care 4500 din Republica Moldova. Pare inexplicabil, că în loc să atragem studenții străini la studii în țara noastră, noi îi încurajăm și pe elevii talentați din România să plece în străinătate, adică tocmai acolo unde nu se formează astfel de talente. Este cineva care să nu știe că învățământul superior este unul din cele mai prospere business-uri?

Atuurile României sunt un sistem de învățământ bine cotate mai ales în zona educației matematice și științifice, conform clasamentelor forumului economic mondial (pe locul 45 (în 2012) din 133 de țări, dar pe locurile 5 (2003), 12 (2006), 18 (2008) și 29 (2010)) care se finalizează cu o diplomă superioară europeană, costuri de studii și de viață reduse și o climă favorabilă și, înainte de toate, o instruire care, cel puțin în zona tehnică, se bucură de o largă recunoaștere.

Ar trebui să ne îngrijoreze, însă, declinul sever din clasamentul Forumului Economic Mondial, prezentat anterior. Mă întreb, însă, dacă într-o epocă dominată de bani, poate formula un model de viață și prosperitate pentru un tânăr, un profesor de liceu finanțat de la buget, cu un salariu maxim de 500 euro? Aici este soluția și, deopotrivă, explicația pentru situația actuală. Dar, cred că știm demult acest lucru! Suntem, însă, cu toții, complici într-o înțelegere tacită care ne asigură un confort minimal, armonizat cu un consum acceptabil de energie și un nivel maxim de stabilitate.

Mi s-a părut, în acest sens, foarte lucidă (poate cinică) formularea lui J.E. Stiglitz, laureat al premiului Nobel pentru economie (Lumea, nr. 12/2013): „Ani de-a rândul a existat un târg între cei aflați la vârf și restul societății noastre care sună cam așa: noi vă dăm slujbe și prosperitate, iar voi ne lăsați pe noi să plecăm cu bonusurile. O bucățică veți obține, totuși, chiar dacă bucata noastră este mai mare”. Cred că aceste proceduri pot fi extinse și la nivel global. De fapt, același Stiglitz, întărește această presupunere prin următoarele cuvinte (Lumea, nr. 12/2013): „Oare America și F.M.I. au forțat politicile, deoarece au crezut că vor ajuta Asia de est sau pentru că au crezut că vor aduce beneficii financiare în Statele Unite și în lumea industrializată?... Ca participant la aceste dezbateri nu am reușit să mă edific” (!?)

attracting foreign students to study in our country, we encourage Romania's talented student to go abroad, which is precisely where such talents are not formed. Is there anyone who does not know that higher education is one of the most prosperous businesses?

Romania's strengths are a highly rated education system, especially in the mathematical and scientific education, according to the World Economic Forum rankings (ranked 45 (in 2012) from 133 countries, but the 5th (2003), 12th (2006), 18th (2008) and 29th (2010)) which leads to a European high degree, reduced studies and living costs, a favorable climate and, above all, a training that, at least in the technical area, is widely acknowledged.

Yet we should be worried by the severe decline in the World Economic Forum ranking, above. I wonder, however, whether in an era dominated by money, one could shape a model of life and prosperity for a young person, a high school teacher financed from the budget, with a maximum salary of 500 euro? Here is the solution and, equally, the explanation for the current situation. But I think we have known this long ago! We, however, are all accomplices in a tacit understanding that ensures a minimal comfort, harmonized with acceptable power consumption and maximum stability.

I consider, in this respect, very lucid (perhaps cynical) the formulation of J.E. Stiglitz, the Nobel Laureate for Economics (Lumea nr. 12/2013): “For years there has been an agreement between those at the top and the rest of our society that goes like this: we give you jobs and prosperity, and you'll let us get away with the bonuses. You will get a small part of it, though, even if our piece is bigger”. I believe that these procedures can be extended globally. In fact, the same Stiglitz reinforces this assumption in the following words (Lumea nr. 12/2013): “Have America and the IMF forced policies because they believed that they would help East Asia or because they thought they would bring financial benefits to the United States and the industrialized world? ... As a participant in these debates I have failed to understand” (!?)